

Zorg en landschaps- beheer combineren

Innovatieprogramma Recreatie en Ruimte (IPR&R)

WAGENINGEN UR
For quality of life

Samenvatting

Op landgoed Heerlijkheid Mariënwaerd in de Betuwe wordt op dit moment hard gewerkt aan het verhogen van zowel het economische rendement als de landschappelijke kwaliteit van het landgoed. Heerlijkheid Mariënwaerd is één van de zes pilots binnen het Innovatieprogramma Recreatie en Ruimte. Dit programma richt zich op innovatieve oplossingen voor complexe vraagstukken op het gebied van recreatie en ruimte. Kennisintensieve samenwerkingsverbanden tussen verschillende belanghebbenden, van ondernemer tot overheid en kennisinstellingen, worden in dit programma gefaciliteerd. Zo wordt zowel aan het bedrijfseconomisch rendement van de recreatieve sector (profit) een bijdrage geleverd, als aan de ruimtelijke kwaliteit (planet) van het landschap.

Kennis ontsluiten

Het Innovatieprogramma Recreatie en Ruimte zet zich ervoor in interactieve processen opgang te brengen op het gebied van ruimte en recreatie, en innovaties te katalyseren. Om effectieve vernieuwingen, ofwel innovaties, te identificeren moeten verschillende visies en denkbeelden benoemd en uitgewisseld worden. Zo wordt vervolgens nieuwe kennis, uit praktijk en wetenschap, gericht ontwikkeld, dan wel bestaande kennis opnieuw toe gepast.

Heerlijkheid Mariënwaerd

Heerlijkheid Mariënwaerd is een voorbeeld van een pilot in het innovatienetwerk. Heerlijkheid Mariënwaerd is een particulier landgoed van ruim 900 hectare in de Betuwe. Het landgoed richt zich op biologische landbouw, het produceren van landgoedspecialiteiten, recreatie en zorg. In de Zorgimkerij op het landgoed worden dagbestedingstrajecten aangeboden worden voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking. De hoge onderhoudskosten van het landgoed zorgen er echter voor

Partners

- LEI, onderdeel van Wageningen UR (University & Research centre)
- Wageningen University, onderdeel van Wageningen UR
- Alterra, onderdeel van Wageningen UR
- Innovatie Netwerk, grensverleggend in Agro en Groen
- KvR (Klimaat voor Ruimte)
- TELOS (Brabants centrum voor duurzame ontwikkeling)
- Celtor (Centre for Leisure and Tourism Research)
- NHTV (International Hoger onderwijs Breda)
- Recron (vereniging van Recreatie-ondernemers Nederland)
- Tilburg University
- Gemeenten/provincies, waar de pilots lopen
- Recreatieondernemers

dat de Mariënwaerdt problemen voorziet om de cultuur historische en landschappelijke kwaliteit van het landgoed in de toekomst te behouden.

Innovatie

Binnen het Innovatieprogramma Recreatie en Ruimte is er daarom gezocht naar oplossingen. Verschillende partners, zoals ROC's zorginstaties, gemeenten en kennisinstituten, zijn gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat onderhoud van het landgoed en de buitenruimte slimmer en goedkoper kan. Dit kan door innovatieve koppelingen te maken tussen verschillende sectoren: bijvoorbeeld zorgpatiënten actiever te betrekken in onderhoud en aan scholen onderwijsstages aan te bieden op het landgoed. Zorgpatiënten en jongeren uit het onderwijs kan ook de mogelijkheid geboden worden van tijdelijke overnachting op het landgoed. Dit draagt enerzijds bij aan het welzijn van zorgpatiënten en studenten en genereert maatschappelijke waardering voor hun betrokkenheid. Anderzijds vallen hierdoor de kosten van onderhoud van het landgoed op jaarbasis aanzienlijk lager uit. Door verschillende partners met elkaar in contact te brengen zijn zowel het rendement van het landgoed en de cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit verbeterd.

Pilots

Naast de Mariënwaerdt zijn er verschillende andere pilots binnen het Innovatienetwerk Recreatie en Ruimte:

- Buitengoed de Panoven: Combinatie van zorg-onderwijs en verblijf: onderhoud van natuur en cultuurhistorie vormgeven in combinatie met ontwikkeling energiezuinige en duurzame 'erfgoed lodges' (Gelderland)
- Loonsche land: combinatie van dag- en verblijfsrecreatie, natuurontwikkeling (Noord-Brabant)
- Waterdunen: combinatie natuurontwikkeling, recreatie en zilte landbouw (Zeeland)
- Landboek Breebonne: cradle-to-cradle als inrichtingsprincipe van een nieuw recreatiepark; aaneenschakeling van kleine landschapselementen; nieuwe vormen van eigenaarschap; het ontwikkelen van specifiek aanbod voor senioren ('community-vorming') met zorgoptie. (Noord-Limburg)
- Groene Recreatie Boulevard: cradle to cradle; een vitale regio; het bieden van nieuwe economische ontwikkelingskansen voor de streek; meer werkgelegenheid; en het onderling verbinden van toeristische activiteiten (Noord-Brabant)
- Landgoed De Groene Kamer: recreatie, educatie en beleving worden op vernieuwende en duurzame wijze gecombineerd tot een groen totaalconcept (Noord-Brabant)

Planet, profit

Het Innovatieprogramma is ontstaan vanuit een initiatief van recreatie-ondernemers om afname van rendement in de recreatie sector tegen te gaan. Deze afname zou niet alleen gevolgen voor de recreatieondernemers hebben, maar ook voor de Nederlandse economie als geheel. In de recreatiesector gaat jaarlijks 35 miljard om, de sector zorgt daarmee voor 3% van het bruto nationaal product en 4% van de werkgelegenheid in Nederland. Via de kennisintensieve samenwerkingen (samenwerkingsverbanden) in het Innovatieprogramma Recreatie en Ruimte wordt zowel een bijdrage geleverd aan het rendement van de recreatieve sector (profit), als aan de ruimtelijke kwaliteit (planet) van het landschap. ■

Contact

Marien Borgstein
LEI, onderdeel van Wageningen UR
marien.borgstein@wur.nl
070-3358191